

Omställning Gävleborg - förstudie och framtidsprojekt i alla kommuner 2012-10-15 – 2013-05-01

Innehåll

Sammanfattning.....	3
Nyskapande och innovativt.....	4
Projektbeskrivning, uppfyllelse av syfte mål och målgrupp.....	4
Projektets syfte och mål.....	4
Måluppfyllelse	5
Målgrupper	6
Måluppfyllelse	6
Avvikelser	7
Uppnådda resultat.....	7
Mobiliserat fler för omställning.....	8
Folkbildning som motor för omställning	8
Långsiktigt omställningsprojekt.....	8
Avvikelser	9
Miljö/Jämställdhet/Integration	10
Projektets övriga resultat och effekter på längre sikt.....	10
Resultatspridning samt information och offentliggörande.....	11
Koppling till andra projekt.....	11
Övrigt.....	11

Sammanfattning

- **(Sammanfattning.** Ge en sammanfattande beskrivning av innehållet i rapporten.)

Omställningsrörelsen idag inom länet är en palett av grupper, privatpersoner, föreningar och andra initiativ. Ingen grupp är egentligen helt den andra lik, varken organisatoriskt, hur man träffas och jobbar, eller vilka frågor man fokuserar på. Det som förenar är målet; omställning till ett hållbart samhälle. Lika viktigt att konstatera är att man i stort sett delar samma uppfattning och tolkning om vad definitionen av ett hållbart samhälle är.

Hur kan ett långsiktigt projekt stärka det lokala omställningsarbetet? Förstudien har gett olika svar på denna fråga, beroende på vilka som svarat. Det mesta tyder dock på att det finns ett omfattande intresse för omställning av samhället, för ett hållbart Gävleborg. Sju av nio kommuner är positiva till ett länsövergripande projekt, två är tveksamma. En kommun har projektet inte hunnit boka möte med under projektiden. Temaområden och andra grundförutsättningar för en sådan länsövergripande plan/projekt har framkommit i förstudieprojektet.

Ett mål med förstudien var att skapa starkare band och nätverk mellan omställare i länet, vilket också har skett. Framförallt genom möten, digital kommunikation, mediereportage, gemensamma arrangemang och erfarenhetsutbyten. I och med projektets alla aktiviteter, framförallt inom effektmålet "kommunikation", har förstudien på ett brett och konkret sätt bidragit till projektets långsiktiga syfte om ett omställt och hållbart Gävleborg.

Omställningsrörelsen finns representerad i länet genom privatpersoner som engagerar sig ideellt, små lokala företagare, uttalade omställningsgrupper eller nätverk som i vissa fall valt att bilda förening, personer inom befintliga organisationer t.ex. byalag, föreningar, företagsarsammanslutningar som jobbar med omställningsfrågor. Dessa har inte tillfrågats på ett lika strukturerat sätt under förstudien, som kommunerna, som genom kommunalråd och tjänstemän har fått möjlighet att dels informera sig om vad omställningsrörelsen står för och arbetar med, dels diskutera framtida omställningsprojekt i Gävleborg.

Förstudien noterar också att fler aktörer arbetar med frågor som mer eller mindre är i linje med omställningsfrågor, bland annat Diakonia, som för ut omställning som en rättvisefråga till många olika grupper i samhället, allt från Rotary till PRO. Andra är t.ex. byalag, LRF, ornitolog-, botanik-, fisk, växtodlings- m.fl. föreningar som tangerar omställningsfrågor på olika sätt. Här ser vi nya möjligheter att hitta samverkansformer och kanske få med in i nätverket för omställningsrörelsen i Gävleborg.

Studieförbunden har jobbat mycket tillsammans, mest i form av gemensamma diskussioner i arbetsgrupper och styrgrupp gällande aktiviteter i projektet. Alla medverkande studieförbund uttalar intresse att fortsätta stötta omställningsinitiativ runt om i Gävleborg.

Med en gemensam röst kan och bör omställningen nå längre, och i bästa fall stärka och förena de lokala eldsjälar som på olika platser i länet kämpar för omställning, med kommuner och andra aktörer, till en stark och positiv framåt-rörelse för ett hållbart samhälle. Med konkreta samhällsförändringar i länet kan omställningsrörelsen i stor utsträckning skapa motståndskraft (resiliens) mot de kriser i samhället som breder ut sig i oljesamhällets kölvatten. Det innebär t.ex. att Gävleborgs invånare kan ha lokal kontroll över stora delar av energi- och matförsörjning, och ett Gävleborg med många arbetstillfällen, från produktion och förädling till konsumtion/användande och återbruk och därefter anpassning in i kretsloppet.

Men det finns också varnande röster från vissa av omställningsrörelsens gräsrotter; man pekar bland annat på risken att om viljan till samarbete med exempelvis kommunerna är så stark att man istället fogar och formar sig efter den kommunala viljan så tappar rörelsen fotfästet, och omställningen upphör att vara en kraft underifrån.

Nyskapande och innovativt

- **(Nyskapande och innovativt.** Vad har hittills varit nyskapande och innovativt i projektet?)

Att under en till två timmar kunna föra konkreta, fokuserade samtal med ledande kommunpolitiker i länet kring frågor som klimatkris, Peak oil och resiliens i lokalsamhället, måste betraktas som nyskapande.

Projektet har haft samtal med kommunalråd i nio av tio kommuner, för en kommun har vi inte lyckats hitta ett mötestillfälle inom projekttiden. Det har varit nytt att diskutera allvaret med klimatet och samhällsstrukturen idag. Och tillsammans lyfta positiva saker som sker i kommunerna t.ex. tillsammans med privata/ideella omställare och idéer på förändringar för ett mer hållbart samhälle.

Studieförbunden har på ett nytt sätt bidragit i kontakten mellan omställningsgrupper och medlemsorganisationer, där projektet genom Vuxenskolan och Studieförbundet har kopplat ihop medlemsorganisationer med omställare så att omställningsrörelsen har kunnat genomföra informationspresentation som sedan följts av gemensam diskussion om vad som kan bli nästa steg för omställning lokalt.

Genom Färnebo Folkhögskolas kurs, Omställningsverkstan, har framförallt Gävlebor getts möjlighet att påbörja strukturering inom vissa områden i samhället för ett hållbart Gävle 2030. Det finns en rapport från ett allmänt möte "Idéforum - vilket Gävle vill vi ha 2030?" dit alla Gävlebor bjöds med. Sättet att genomföra sådana här publika möten var det första gången vi testade inom omställning i Gävleborg.

Projektbeskrivning, uppfyllelse av syfte mål och målgrupp

- **(Projektbeskrivning, uppfyllelse av syfte, mål och målgrupp.** Beskriv syfte och mål samt hur detta har uppnåtts. Ange projektets målgrupp och om man nått fram till denna. Beskriv de verksamheter som bedrivits, Verksamhetsmässiga samt ekonomiska avvikelser från ansökan och beslut? Beskriv, förklara och kommentera.)

Projektets syfte och mål

Lågsiktigt syfte

- Att vara ett kraftfullt redskap i genomförandet av omställning till ett hållbart län.
- Att verka för att Gävleborgs landsbygd och städer är ekologiskt hållbar. Projektet vill bygga vidare på och utveckla arbetet med de framgångsrika framtidsveckor som ordnats 2009-2011. Vi vill uppmuntra praktiska alternativ och regional utveckling men också stärka personers inre värderingar och bygga på dessa så att länets invånare känner större glädje & samhörighet. Med fler personer som gemensamt arbetar för lokalt fungerande samhälle ökar chanser för bättre miljö, fler lokala arbeten, lägre brottslighet osv

Förstudiens syfte och mål

I förstudien vill vi förbereda en större ansökan för ett treårigt projekt. Förstudien ska mobilisera fler aktörer (föreningar, företag, andra organisationer, individer, kommuner och annan offentlig verksamhet), skapa mötesplatser och informationskanaler samt planera och förbereda omställningsinitiativ.

Listade mål och aktiviteter bröts ned i tre effektmål:

KOMMUNIKATION – Hur ska vi nå ut? Hur ska budskapet fastna hos allmänheten?

Öppna upp för allmänhetens intresse ännu mer genom framtidscaféer och inspirationsdag/ar.

God kommunikation och informations-spridning om varför omställningsrörelsen är viktig och uppmuntra invånare att ta vara på sin möjlighet att påverka den regionala utvecklingen genom t.ex. att hemsidan skall uppdateras varje vecka och facebook några gånger i veckan.

Nå flera invånare med omställningstanken genom att ordna löpande ”släppa” pressreleaser och ha minst två pressträffar för att synas i lokaltidningar och/eller TV och radio.

PLAN – Hur får vi fram en plan för omställning i Gävleborg

Vi vill färdigställa en större ansökan för tre år som är brett förankrad genom samtal med alla kommuner och ett trettiotal föreningar och lokala omställningsgrupper, och genomföra temakvällar med flera av dem.

Vi vill ha en draft på en omställningsplan för Gävleborg klar

FOLKBILDNING – Hur kan studieförbunden bli en ännu bättre motor för omställning?

Vi ska ha utbildat personalen i studieförbunden – för en samverkansform som kan nyttjas i kommande projekt och framtida omställningsarbete inom studieförbunden.

Måluppfyllelse

I och med projektets alla aktiviteter framförallt inom effektmålet *kommunikation* har förstudien på ett brett och konkret sätt bidragit till projektets långsiktiga syfte om ett omställt och hållbart Gävleborg. Aktiviteterna i aktivitetsplanen i ansökan har genomförts.

Förstudien har samlat in åsikter från Kommuners kommunalråd, aktiva omställare, både individer och grupper som direkt angår långsiktigt regionalt projekt. Detta material utgör ett gott underlag för sammanställning av en större ansökan för t.ex. ett treårigt projekt. Genom att vara ute och möta för omställningsrörelsen ”nya” aktörer har förstudien lärt känna och mobiliserat fler aktörer, (föreningar, företag, andra organisationer, individer, kommuner och annan offentlig verksamhet), för ett hållbart Gävleborg. Projektet har skapa mötesplatser, genom öppna tema-möten ofta i form av kafékvällar i ett flertal kommuner, särskilda omställningsmöten för aktiva omställare i; kommuner, på länscapsnivå och på länsnivå. Informationskanaler har använts och utökats med mail, hemsidor och facebook. Samverkan har skett med nya omställningsgrupper t.ex. Omställning Järbo, och andra projekt t.ex. Omställning i Praktiken. Projektet har underlättat och stöttat individer och grupper som planerar, förbereder och genomför omställningsinitiativ, t.ex. genom telefon och mailkontakter samt ekonomiskt stöd för aktiviteter under Framtidsveckan och projektets sista månad. Flera aktiviteter har uppmärksammats i media och omställningsindivider har varit med i media och berättat om vad de själva gör för ett hållbart liv och hur de försöker bidra till en hållbar kommun, i artiklar, insändare och debattartiklar. När det gäller att finna en gemensam syn på gemensamt omställningsprojekt har det varit mer komplicerat eftersom, tankar och värderingar har visat sig vara ganska skilda när det kommer till frågor som organisation, och på vilket sätt man vill agera. Generellt kan det beskrivas dels som skillnader mellan landskap; i Gästrikland jobbar man mer centraliserat, med en samordningsgrupp på ca 20 pers, (representanter finns från varje kommun, dock flest från Gävle), som en slags kommunikationsnod och plattform för nya omställningsinitiativ i byar och orter. I Hälsingland är man decentraliserade och fokuserar mer lokalt, med ett visst utbyte mellan vissa grupper, men långt ifrån alla. Det finns också skillnader mellan större städer och mindre orter, och landsbygd. Gävle och Hudiksvall skiljer ut sig och präglas av starkare organisering, i Hudiksvall har man bildat en förening, och i Gävle agerar man exempelvis som en remissinstans med goda kontakter mot offentliga aktörer. På landsbygden, särskilt i södra Hälsingland, ser man sig i större

utsträckning som en motrörelse mot bland annat kommuner, tonen är i grunden annorlunda internt även om samarbeten sker med kommuner osv.

Draft på omställningsplan för Gävleborg, har vi inte haft fokus på, utan det som kan vara bra grunder för att fortsätta med omställningsplan är att framöver vidareutveckla, stärka och starta nya lokala omställningsplaner. Dvs hållbarhetsplaner för byar, stadsdelar, städer och sedan pussla ihop dessa.

Folkbildningen är bra på att samverka i Gävleborg, ett resultat av det är Folkbildningsdagen 21/2-13, här fick man även med en viktig omställningsbit till de anställda och övriga deltagare, genom att låta Pella Thiel berätta om omställningsrörelsen och vikten av att vi människor tar vårt ansvar för hur vi påverkar Jorden i en väldigt farlig riktning. Vi måste ställa om samhället nu så att livet på Jorden blir hållbart ur ekologiskt-, rättvist- och demokratiskt- perspektiv. Studieförbunden har jobbat mycket tillsammans, mest i form av gemensamma diskussioner i arbetsgrupper och styrgrupp gällande aktiviteter i projektet. Alla medverkande studieförbund uttalar intresse att fortsätta stötta omställningsinitiativ runt om i Gävleborg.

Målgrupper

A, Redan aktiva

B, Organisationer/föreningar: kyrka, hembygdsföreningar, studieförbund, lokala utvecklingsgrupper, LRF, Länsbygderådet, Hushållningssällskapet, Skogsstyrelsen m.fl.

C, Offentlig verksamhet; politiker tjänstemän, företag, myndigheter och kommuner i länet

D, En bredare intresserad allmänhet

Måluppfyllelse

Projektets målgrupper har projektet nått fram till i olika omfattning.

Redan aktiva, en del har varit väldigt aktiva, t.ex. i planering, genomförande och deltagande i omställningsaktiviteter;

- Framtidskaféer om ex. arbetstidsförkortning och stadsodling
- Lokala omställningsgrupper som fortsatt i sin löpande verksamhet t.ex. att informera andra, arbeta praktiskt för egen omställning (ex, mer lokal mat) och intern organisation för mer effektivt arbete lokalt.

Projektledningen är medveten om att alla aktiva inte nåtts av projektets arbete i önskvärd utsträckning.

Organisationer/föreningar: Några nya har mötts, främst genom tips från studieförbund och privatpersoner. Målsättning och beslut finns om att fler aktörer ska kontaktas via brev/mail, tidsbrist och oklarheter om beslut har gjort att det inte har gjorts inom projektiden.

Offentlig verksamhet: Det har gått över förväntan.

- Personliga möten med kommunalråd i kommunerna. Där den generella bedömningen är att kommunerna vill se ett regionalt projekt för Omställning.
- Region Gävleborg har projektet haft möte med två gånger, en gång med Mikael Lif och Hans Olsson, och sedan med Energi och Miljöutskottet där projektledarna Denise och Patrik delgav projektresultaten så långt vi hade kommit.
- Länsstyrelsen har vi talat med Anna Bredberg, Stig Hammarsten och Åsa Eklund Öberg, ett konstruktivt möte om miljöläget i länet och vad medborgare kan/bör göra för hållbarhet. Mötet resulterade i att Länsstyrelsen avsätter medel för omställningsrörelsen i Hälsingland och Gästrikland. Länsstyrelsen beslutade att avsätta 100 000 kronor av de medel som finns till förfogande för aktiviteter inom klimat- och energiområdet. Ett rambeslut om 50 000 för Hälsingland och 50 000 för Gästrikland tas. Dessa medel avsätts i en ram på Länsstyrelsen för

Omställningsrörelsen att söka ur. Varje organisation som önskar göra aktiviteter får skicka ansökan till Länsstyrelsen och omställningsgrupperna får själva se till att den avsatta summan utnyttjas och inte överskrids.

En bredare intresserad allmänhet, dessa har vi nått genom öppna möten, föredrag, kontakter via facebook och hemsidan/mail, aktiviteter under Framtidsveckan.

Avvikelser

Verksamhetsmässiga samt ekonomiska avvikelser från ansökan och beslut är att projektet inte nått ett trettiotal andra aktörer, förklaringen är att projektledarnas 25% arbetstid väl täckts av arbetet med att träffa, redovisa, och följa upp kommunmöten och andra offentliga möten. Projektledarna har inte haft möjlighet att avsätta mer tid till projektet. Det har inte funnits personer i arbetsgrupper och styrgrupp som kan ta på sig uppgifter att genomföra aktiviteter inom de tre effektmålen. Att ta in andra personer för genomförande har inte ansetts möjligt i och med den korta tiden för personer att svara och sätta sig in i projektet och dess aktiviteter. Försök har gjorts vid flera omställningssammankomster att fördela ut arbetsuppgifter som kan anses som projektrelaterat och inte ideellt, dock har det inte gett någon större effekt. Den sista månaden, april, som är en förlängning av ursprunglig projekttid, gjordes en transparent öppen förfrågan till omställare i länet att de kunde få nyttja projektmedel till omställningsaktiviteter som faller inom projektmålen, vilket gav relativt gott resultat, flera bra aktiviteter och väl använda pengar. Den korta tiden för anmälan och genomförande begränsade förmodligen antalet inkomna ansökningar.

Budgeten har överskridits med ca 13 000 kr. Posten "egen personal", har blivit större än budget dels för projektledare och dels för administration. I och med att projektet förlängdes med en månad så har administrativa kostnader för projektledare och administration tillkommit för den perioden, vilket är utöver ursprunglig budget för egen personal*. Projektledarna har lagt ned långt fler timmar än de 25% de fått betalt för, vilket beror på ideellt engagemang dels för att göra ett bra jobb med kommunmötena dels också för det ideella engagemanget utöver direkta projektaktiviteter. Även posten "offentligt bidrag i annat än pengar" har överskridit ursprunglig budget med ca 7000kr, vilket beror på ett stort engagemang för uppdraget ett hållbart Gävleborg*. Styrgruppsrepresentanter har dessutom lagt ned en stor del ideell tid inom projektet, och, utöver detta har väldigt många ideella timmar lagts ned av folk i lokala grupper i flera av länets kommuner*. Administrationen hos projektägaren Studieförbundet har förutom ekonomihantering inkluderat dokumentation och hantering av kontakter/uppgifter, och arrangemang som pågått i länet*.

*komplettering 2013-07-09

Framtidsveckan har det inte framkommit något tydligt resultat om. Någon form av Framtidsvecka/Dag nämns ofta som önskvärt för att:

- Manifestera vad som sker i länet
- För att fira vad som sker i länet
- För att inspirera aktiva att fortsätta när nya fakta och idéer kommer in via t.ex. föredrag och erfarenhetsutbyten
- Fler aktiva kommer med, efter att ha deltagit på något under Framtidsveckan som en första kontakt med Omställningsrörelsen.

Uppnådda resultat

- **(Uppnådda resultat.** Hur har projektet uppfyllt målen enligt beslutet? Kommentera och analysera avvikelser.)

Projektet har genomfört aktiviteter inom alla tre effektmålområden och genomfört aktiviteterna som listats i aktivitetsplanen i ansökan. Inom projektets tre målområden, Folkbildning, Kommunikation

och Planförslag användes den första perioden (15/10-31/12) framförallt till Kommunikation och projektstart, inklusive projektorganisation och planeringsarbete. Och den andra perioden (1/1-1/5) har fokuserat på främst kontakter med offentliga aktörer för Planarbetet inför ev. längre projekt i Gävleborg. Med förlängningen av projektet kunde vi även ta med aktiviteter för Framtidsveckan 2013 som passade bra in i kommunikationsdelen i projektet.

Vi sänder med en sammanställning av media-urklipp, som visar på *marknadsföring, reportage och ämnesområden i samhället* som omställningsrörelsen i Gävleborg är särskilt intresserad utav. Här i finns även *affischer och inbjudan* som använts inom projektet.

Vi avser överlämna, bifoga, en mer utförlig rapport som blir projektets "mjuka" rapport om erfarenheter av genomförda aktiviteter och resultat av möten med aktörer i Gävleborg. Rapporten kan användas som redovisning/spridning av erfarenheter av arbete med Omställning i Gävleborg. Några saker som genomförts är: Framtidskaféer, föreläsningar, presentationer för och diskussion med olika aktörer i länet om omställningsrörelsen och behovet av att ställa om samhället till ett fossilfritt och ekologiskt och socialt hållbart samhälle, idéforum (Vilket Gävle vill vi ha 2020) inom Färnebo folkhögskolas kurs "Omställningsverkstan", Folkbildningsdagen, inspirationsdagar, odlingsträffar m.m..

Mobiliserat fler för omställning

Fler och fler personer involveras och förstår vikten av omställning av samhället. Engagemanget och samverkan mellan personer växer i länet med stöd av de utåtriktade aktiviteter som förstudien anordnar. Föreläsningar, framtidskaféer, inspirationsdagar och liknande aktiviteter för att sprida information om omställning och att inspirera till omställning i vardagen/verksamheten har löpt på enligt planen.

Sporadiska samtal, om omställning och pågående lokala initiativ, har förts med omställare och andra potentiella samverkansaktörer som vi mött under förstudietiden, där vi fångat upp en del åsikter om Gävleborgsprojekt och framtida lokalt omställningsarbete.

Folkbildning som motor för omställning

Folkbildningsdagen (21/2-13) visade på vikten av omställning av samhället, med hjälp av Pella Thiel från Omställningsrörelsen och Naturskyddsföreningen, som höll i en presentation om världen, energin, och vad vi kan göra, och positiva exempel på vad som görs. Med dagen fick folkbildare, kommunala tjänstemän och politiker möjlighet att träffas och fundera över framtiden och hur vi tillsammans kan använda folkbildning för omställning framöver.

Långsiktigt omställningsprojekt

Insamling av åsikter och förslag har främst skett genom strukturerat arbete med att möta kommunalråd i Gävleborg. Kommunerna är överlag positiva till samarbete. För att ta ställning behöver kommunerna en konkret projektplan att ta ställning till. En kommun har deklarerat att man sannolikt inte är intresserad av ett länsövergripande projekt, man lägger hellre resurser på det lokala arbetet. Det som främst skiljer sig från kommunerna är hur de kan bidra med ekonomiska medel och resurser. En konkret plan kommer att arbetas fram under sommaren 2013 utifrån dokumenterade synpunkter från kommunalråden samt fortsatta möten med lokala omställare, t.ex. möte 26 maj.

Framgångsfaktorer

Tydlig anknytning till kommunernas miljömål

Möjlighet/flexibilitet för kommuner att både delta i övergripande arbeten och/eller konkreta aktiviteter beroende på kommuners storlek och resurser

Koppla till andra regionalt täckande arbeten som till exempel Regionala Mobilitetskontoret, Hållbart Gävleborg 2050

Samverkan med omställare som pågår

Ekonomi

Kommuner positiva att främst bidra med arbetstid – liknande upplägg som förstudie

Kommuner bidra med medel till konkreta aktiviteter inom projektiden

Gemensamma områden, Intresse för gemensamma temaområden till exempel:

Närodling, stadsodling, lokal livsmedelsförsörjning

Minskad påverkan från transporter

Förnybar energi

Ökad kompetens om miljöfrågor kopplat till värderingar, beteende och attitydpåverkan, från förskola/skola till vuxna invånare

Framtidsvecka eller inte

Varierar, någon gång under året bör det vara någon slags gemensam aktivitet, en vecka kan vara för lång och tar mycket tid och energi – En dag om året – Framtidsdagen? Fördel annars att ha aktiviteter spridda över året bättre på lång sikt.

Avvikelser

Tid och resurser har saknats för att på likartat strukturerat sätt som i möten med kommuner, möta omställare vi känner till och andra potentiella samverkansaktörer som LRF, byaföreningar, ornitolog-, fiske- och flora-föreningar för att samla in åsikter och förslag om långsiktigt projekt.

Projektet kom igång ordentligt först efter att beslutet från Region Gävleborg kommit i mitten på november. Då genomfördes två start-upp-möten, i Gävle och Bollnäs, 27 och 28 november. Det var medfinansierarna som gick igenom projektupplägg, organisering (personal), ekonomi/administration och ramar för projektet med t.ex. viktiga datum. Projektorganiseringen med styrgrupp och arbetsgrupper har varit i största laget för en förstudie. Den typen av organisering kan passa bättre under ett längre projekt. Tanken med upplägget var att få till en bred organisation där arbetsuppgifter kan spridas till flera omställare i länet, för effektivare spridning av omställningsarbetet och användning av projektets resurser.

Kostnaderna för projektet 15/10-1/5 ligger något högre än budgeterat vilket förklarats tidigare genom mycket nedlagda timmar på administration och möten med offentliga aktörer, samt att projektet förlängdes med en månad*.

* Komplettering 2013-07-09

Kostnader under perioden har varit för personal, resor, föreläsningar, inspirationsdagar, fika, annonser och administration.

Miljö/Jämställdhet/Integration

- **Miljö/Jämställdhet/Integration.** Vilken påverkan har projektet haft? Beskriv insatserna. Hur vi som agerar i Gävleborg påverkar miljön diskuterar omställningsrörelsen ofta. T.ex. svarar Omställning Gästrikland och Naturskyddsföreningen på offentliga instansers remisser, t.ex. regionala miljömål, Regional Utvecklingsstrategi, Gävle Kommuns Centrumplan. Genom kaféträffar i länet inspireras personer till lokal och ekologisk odling, mindre utsläpp av fossila bränslen, hälsosam och miljömässigt bra mat, m.m.. Dessa träffar bidrar även till fler mötesplatser där människor med olika etniskt ursprung, sexuell läggning, kön, ålder, politiska åsikter, fysik möjlighet, etc. träffas och utbyter erfarenheter och hittar samverkansmöjligheter.

Aktiv röst och ställning tas för alla människors lika värde. I det hållbara Gävleborg är alla invånare viktiga, och vi ska heller inte leva på andra människors livsbetingelser (på andra delar av Jorden).

Omställningsgrupperna i länet jobbar olika. Målet om ett hållbart samhälle och en levande Jord är den samma, bort från fossilberoende och miljöförstörande aktiviteter. För många är det viktigt med gemenskap och tid tillsammans, mat, sång, konst och diskussioner. Aktiviteter ger inspiration och tips till hållbar livsstil, med lägre tempo, andra värderingar, mat utan gifter, bättre hälsa.

Projektets övriga resultat och effekter på längre sikt

- **Projektets övriga resultat och effekter på längre sikt.** Beskriv övriga resultat och effekter av projektet. Jämför med övriga förväntade effekter enligt ansökan/beslut. Beskriv även andra positiva och negativa erfarenheter som varit viktiga för utfallet av projektet.

Enligt beslutet från Region Gävleborg förväntades följande:

Projektet stämmer mycket väl överens med det regionala tillväxtarbetet inom området kompetensförsörjning och innovativa miljöer och är i enlighet med Regionalt Utvecklingsprogram Gävleborg 2009-2013.

Enligt RUP:s åtgärdsstrategi *Sveriges gröna lunga* stärker projektet delmålen att vi satsar på ökad kunskap i miljöfrågor hos regionens medborgare.

Regionala nyttan av projektets insatser är ökade kontakter och samarbete mellan aktörer som arbetar för ett hållbart Gävleborg och bidrar till länets attraktionskraft samt utrymme för individer att utvecklas.

Kunskapen om det akuta läget Jorden och mänskligheten befinner oss i bör ha ökar i de möten och arrangemang vi deltagit i under förstudien. Budskapet att vi människor måste och kan göra något snarast, för att försöka begränsa effekterna av den naturförstörelse och orättvisa mellan människor som dagens samhälle skapat/ar, i världen liksom nationellt och lokalt, upprepas i fysiska möten, digitalt och i skriftligt material. Inte minst sprider omställningsrörelsen budskapet att vi invånare kan vara med och forma ett samhälle som är ekologiskt och socialt hållbart, vilket är absolut nödvändigt och reellt möjligt, men det är oerhört bråttom!

Kontaktnäten mellan människor, företag och organisationer har stärkts under tiden. Och utgör en starkare grund, röst och möjlighet för omställning till ett resilient Gävleborg. Det behövs dock fortsatt mycket arbete och resurser för att det ska göra någon större skillnad på kort sikt (några år). I dagsläget har samhället i Gävleborg nästan inga reella möjligheter att stå emot energikriser, klimatkriser och sociala kriser om/när de kommer.

Samarbetet med HiG och CFL har stärkts och kan vara mycket viktiga steg för att ge verkliga förändringar på kort och längre sikt för ett resilient hållbart Gävleborg.

Resultatspridning samt information och offentliggörande

- **Resultatspridning samt information och offentliggörande.** Hur har intressenter och allmänhet fått kännedom om projektet och Region Gävleborgs medfinansiering? Beskriv tillvägagångssättet för resultatspridning (när, var, hur).

Genom artiklar i tidningar när vi bjudit in till arrangemang/pressträffar. Via affischinbjudan till arrangemang (med Region Gävleborgs logo). Logon sitter uppe på Studieförbundet och en del andra medfinansiärens kontor. På hemsidan www.omstallninggastrikland.se och facebook. På inspirationsmöten, Omställning Gävleborgsmöten och andras arrangemang där vi varit med och haft bokbord/utställningar t.ex. Miljötinget.

Möte 28/10-12 och 26/5-13 (ett "gräsrotsmöte" efter projektperioden som hade planerats till mitten på mars, men av olika omständigheter inte genomfördes då).

Möte med Regions Gävleborgs energi och miljöutskott 5 april.

Möte med Länsstyrelsen i april 2013.

Koppling till andra projekt

- **Koppling till andra projekt.** Beskriv projektets kopplingar till/samverkan med andra projekt. "Omställning i Praktiken" ett Leaderprojekt som utsett två pilotbyar, Åmot och Järbo, har förstudien haft mycket samverkan med, t.ex. representanter i varandras arbetsgrupp/styrgrupp och deltagande i varandras aktiviteter t.ex. inspirationsdag.

Övrigt

- **Övrigt.** Leder projektet till fortsatt verksamhet efter projektperioden? Hur ordnas i så fall finansieringen? Hur kommer den fortsatta verksamheten att se ut?

Nätverket för omställare kommer att stärkas, växa och fortsätta. Resurser som gör att fler personer som är "aktiva i omställning" ges möjlighet att jobba för det de brinner för, ger en säkrare och snabbare möjlighet att nå ett resilient och hållbart Gävleborg. Resurser underlättar t.ex. arrangemang och genomförande av möten och resor för att sätta gemensamma mål och förverkliga dessa. Nätverken kommer att finnas kvar och en stor vinning av detta projekt är mötet som hölls 28 oktober i Söderhamn, ett erfarenhetsutbyte mellan omställare där även folkbildare och kommunpolitiker och tjänstemän var med. Rapport bifogades vid första kvartalsredovisningen. Kommande liknande möte 26/5 kommer resultat att presenteras och framtiden diskuteras.

Någon form av finansiering kommer att behövas för att mobilisera flertalet invånare att aktivt göra val för ett hållbart Gävleborg. Företag behöver ställa om. Personer behöver ställa om. Myndigheter, organisationer, föreningar, behöver ställa om. Att "redan aktiva" lever omställt i den utsträckning det är möjligt i samhället idag, gör ingen märkbar skillnad för Gävleborg och ännu mindre för världen. Frågan är om offentliga medel är möjliga att använda för nödvändiga aktiviteter? Och en liten summa med ett litet projekt, vad gör det i förhållande till ofantliga summor till massor av andra projekt i motsatt riktning? En väg, i alla fall som en delfinansiering kan komma att bli crowd funding.

Aktiviteter genomförs ofta i samverkan med något studieförbund eller folkhögskola, dessa är därför väldigt viktiga aktörer för att omställningsrörelsen ska kunna arbeta vidare i strävan för ett hållbart samhälle miljömässigt, socialt och energimässigt.

Finansieringsfrågan återstår att diskutera med aktörer som vi möter under sommaren 2013.

Samverkan mellan omställningsgrupperna i länet är en ny styrka för omställningsrörelsen i länet. Och kommer fortsätta att stärkas lokalt var för sig och tillsammans genom fysiska möten och digitala kontakter som t.ex. Facebook.

Patrik Eriksson
Projektledare Hälsingland

Denise Fahlander
Projektledare Gästrikland
Gävle 20130426